

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 137

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 16. juuni 2025

Algus 11.10, lõpp 12.55

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Tõnis Mölder, Õne Pillak, Reili Rand, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik), Kiia Väli (konsultant)

Puudus: Mart Maastik

Kutsutud: justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta (2.-3. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse juhataja Kärt Nemvalts (2. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi sideturgude talituse juhataja Tõnu Nirk (3. päevakorrapunkt); kollektiivse pöördumise algatajate esindaja Urmas Maranik, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maa- ja ruumipoliitika osakonna valdkonnajuht Kadi-Kaisa Kaljuveer (4. päevakorrapunkt); Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ühistranspordi osakonna juhataja Andres Ruubas (5. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Maris Meissaar (1.-6. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu (654 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
4. Kollektiivse pöördumise „Riikliku eriplaneeringu kehtestamine: 290-meetrised elektrituulikute pargid Viimsi, Kakumäe, Tabasalu ja Paljassaare piirkonda ning Aegnale, Pranglile ja Naissaarele“ arutelu
5. Ühistranspordiseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse tutvustus
6. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (16.06.2025-22.06.2025) töökava

Majanduskomisjoni istung esmaspäev, 16.06.2025 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu (654 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
4. Kollektiivse pöördumise „Riikliku eriplaneeringu kehtestamine: 290-meetrised elektrituulikute pargid Viimsi, Kakumäe, Tabasalu ja Paljassaare piirkonda ning Aegnale, Pranglile ja Naissaarele“ arutelu
5. Ühistranspordiseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse tutvustus
6. Info ja muud küsimused

Majanduskomisjoni istung teisipäev, 17.06.2025 kell 14.00

1. Kokkuvõtte majanduskomisjoni kevadistungjärgu tööst
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu (654 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Justiits- ja digiminister **Liisa-Ly Pakosta** andis ülevaate 654 SE-st. Tegemist on tehnilist laadi eelnõuga, mis lähtub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subside. Määruse põhjenduspunktis on öeldud, et liikmesriigid peavad määruse kohaldamisel tegema Euroopa Komisjoniga (Komisjon) tulemuslikku koostööd. Peale määruse jõustumist pöördus Komisjon liikmesriikide poole ja palus neil määrata riiklikud kontaktpunktid juhaks, kui Komisjonil peaks vaja minema määruse rakendamisel abi. Sellisel juhul Komisjon teab, kelle poole liikmesriigis pöörduda. Kõnealune palve on Eestis täidetud nii, et pakutakse välja, et konkurentsiseadusesse tekib volitusnorm, et Konkurentsiamet on Eestis asutus, kes teeb Komisjoniga koostööd siseturgu moonutavate välisriigi subside määruse artiklis 20 sätestatud koostöö hindamisel.

Jaak Aab uuris, et kas see kehtib ainult koostöö puhul või kas nt avalike hangete puhul uuritakse samuti tausta, kui kolmandate riikide ettevõtja on saanud riiklike subside ja osaleb siinsetel riigihangetel.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et Rahandusministeerium analüüsib, kas täiendavalt on vaja midagi teha. Nende senine hinnang on olnud, et piisavad volitusnormid selleks on olemas.

Urve Tiidus tundis huvi, kuidas on seni sellise informatsiooni hankimine toimunud.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et siiani ei ole Eestis ühtegi selleteemalist menetlust olnud.

Justiits- ja Digiministeeriumi intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse juhataja **Kärt Nemvalts** lisas, et välisriigi subside määrus löi raamistiku seoses riigihangete ja koostöötega, et teatud juhtudel selliseid subside hinnata. Määrusega sätestatud lävendid on nii kõrged, et Eestis on tõenäoliselt selliseid koostööd või riigihankeid, mida

hinnata, äärmiselt vähe või ei ole üldse. Koondumiste puhul on lävendiks nt 500 mln eurot käivet ning välisriigi subsidium peaks omakorda olema üle 50 mln euro. Selliseid olukordi Eestis väga tihti ette ei tule. Seega seni on asutus olnud määratlemata. Tegemist on tehnilise eelnõuga, kus luuakse õiguslik alus selleks, et vajadusel saaks Konkurentsiamet Komisjoni aidata.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10.09.2025 (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2.2. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Justiits- ja digiminister **Liisa-Ly Pakosta** andis ülevaate 655 SE-st. Eelnõu parandab loodetavasti oluliselt Eesti inimeste ligipääsu erinevate sideteenuse pakkujate sidepakettidele ning muudab need ka odavamaks. Praktikas on olnud probleemiks, et kui ehitatakse maja, siis osadel juhtudel sidevõrgu rajamine unustatakse. Sidevõrku on iseenesest lihtne paigaldada, kuna sellel ei ole nii tugevaid ohutusnõudeid kui nt gaasitrassil. Lisaks võib olla probleemiks, et ühe ettevõtte paigaldustööd on nii kitsad, et teised oma sidetoruga sinna juurde ei pääse. See halvendab tarbijate olukorda, sest teisel sideettevõtjal ei ole sellisel juhul samasse korterelamusse mõistlik kaablit vedada. Küsimuse lahendamiseks on ministeerium teinud mõned ettepanekud. Esiteks soovitakse muuta ehitusseadustikku selliselt, et sinna tekiks volitusnorm, et valdkonna eest vastutav minister kehtestab nõuded sidevõrkude projekteerimisele ja ehitamisele. Lisaks peab maa sisse pandud kaablikõri olema niisuguse suurusega, et sinna mahuks mitmeid sidekaableid. Teiseks muudetakse ehitisregistrit, kuhu tehakse uus arendus. 2026. aasta maist oleks seal info planeeritavate ehitustööde kohta kõikidele lihtsalt leitav, ehk et kui taristuprojekte kavandatakse, siis sideettevõtja saab juba projekteerimise staadiumis liituda. See hoiab oluliselt kokku nii projekteerimise kui ka kaevetööde kulu ning vähendab bürokraatiat. Selle punktiga võetakse ühtlasi üle Euroopa Liidu (EL) määrus, mis sellist koosehitamist ette näeb. Kolmas probleem on, et mitte igal pool Eestis ei ole väga hea mobiililevi. Mobiilsidemastide jaoks tuleb leida asukoht, kuid praktikas on tekkinud olukord, et inimesed protestivad nende vastu, sest arvatakse, et need kahjustavad tervist ning on üldiselt ohtlikud. Samas on mobiilside siiski inimeste jaoks vajalik. Ministeerium on välja pakkunud lahenduse, et kui mobiilsideteetvõtte soovib tugijaama ja antenni paigaldada ning ei ole leidnud selleks muud kohta, siis riik ja kohalik omavalitsus (KOV) on kohustatud selle oma ehitiste külge paigaldama. See peaks oluliselt parandama sideteenuse osutamise võimalusi tarbijatele. See kehtib eelkõige piirkondades, kus mobiililevi on puudulik või puudub üldse. Neljandaks käsitleb eelnõu ehitisregistri arendamist, mille maksumus on tõenäoliselt u 200 000 eurot ning see kaetakse EL-i rahadest. Viimaseks, kui ehituslikud muudatused on kehtestatud, kuid inimene leiab, et tema korteriühistule ei pandud piisava läbimõõduga kaablikõri, siis ta saab pöörduda Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti poole. Kokkuvõtvalt on eelnõu eesmärk alandada sideteenuse hindasid suurema konkurentsi lubamisega ning ühtlasi parandada mobiililevi piirkondades, kus seda hetkel ei

ole või see on puudulik.

Mario Kadastik uuris, et kui maanteedele hakatakse kaevetöid tegema, siis kas ka seal oleks võimalik lõpuks sidekõrid automaatselt juurde lisada. Lisaks, 5. juunil toimunud majanduskomisjoni OTRK-l toodi välja, et Rootsis ei kehti valgusoptilise kaabli maha panemisele sama karmid nõuded kui Eestis ning seda saab freesida suhteliselt madalale pinnasesse, kuna tegemist ei ole ohtliku kaabliga. **Kadastik** uuris, kas Eesti võiks selles osas samuti leevendusi teha.

Liisa-Ly Pakosta vastas esimesele küsimusele jaatavalt.

Justiits- ja Digiministeeriumi sideturgude talituse juhataja **Tõnu Nirk** lausus, et kaabli paigaldamiseks on erinevaid tehnoloogiaid ning sidekaablit on võrdlemisi lihtne paigaldada, sest seda ei pea väga sügavale panema. Hetkel ei ole Eestis õigusaktidest tulenevat keeldu kaablit freesimisega maa sisse paigaldada. Pigem võib olla tegemist KOV-i tingimusega, ehitusloa konkreetse võrgu paigaldamiseks annab KOV. Sidetrassi paigaldus on võrreldav elektrikaabli paigaldusega, kuna kaablid on üsna sarnased.

Mario Kadastik ütles, et kui elektrikaabel kogemata läbistada, siis see on teatavate mõjudega. Optilise kaabli puhul seda ei ole. Kõneleja täpsustas, kas põhimõtteliselt võib kaabli ka 10 cm sügavusele freesida.

Tõnu Nirk vastas, et enamus kaableid pannaksegi üsna maapinna lähedale. See hoiab ka kulusid kokku ning võtab vähem ruumi. Rääkides elektrikaabli lõhkumisest, siis see on tõesti omaette teema. Küll aga on kõikidel kaablitel kaitsevõõnd. Üldiselt ei ole vahet, mis kaabliga tegemist on, sest kui sideteenus kaob, on olukord sama problemaatiline kui elektri kadudes. Mõlema puhul on tegemist elutähtsa teenusega, mille toimepidevus tuleb tagada.

Jaak Aab lausus, et kõride paigaldamise teema on majanduskomisjonis väga pikalt kõne all olnud. Eelnõus on olemas selge plaan, mis on mõistlik. Aruteludes on olnud teemaks, et teede puhul ei tohi lähemal kui 50 m masti olla. Samas tõenäosus, et mast teele kukub, on üsna väike. **Aab** uuris, kas masti paigaldamise võiks lubada teele lähemale, sest sellisel juhul oleks paljuski ka maade küsimus lahendatud, kuna tegemist on riigimaaga.

Liisa-Ly Pakosta ütles, et hetkel kehtiv masti kõrguse piirangu tingimus on probleem ning seda on ka telekommunikatsiooniettevõtted välja toonud. Põhjamaades on mastid lubatud teele palju lähemale kui Eestis. Transpordiamet on omalt poolt kehtestanud mitmeid nõudeid riigimaanteede ja kõrge liiklusega alade puhul sidekaablite paigaldamisele. Kõneleja ei ole veel jõudnud kohtuda praeguse taristuministriga, kuid on kohtunud eelmise ministriga, kes põhjalikult antud teemaga tegeles. Loodetavasti tegeleb ka praegune taristuminister sellega, et Transpordiameti poolt valdkonnaspetsiifiliselt kehtestatud nõudeid üle vaadata.

Kristina Šmigun-Vähi lausus, et majanduskomisjonis on olnud aruteluks, et Telia Eesti AS peab lubama väiksematel ettevõtetel enda kõridega liituda, kuid väiksemad seda lubama ei pea. Kõneleja uuris, kas kõnealune eelnõu on teemaga seotud.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et konkurentsijärelevalve on erinevatele sideettevõtjatele erinev. Hetkel on konkurentsijärelevalve üksnes suurtele ettevõtetele, kuid väikestele mitte. See on ka üks teemadest, mida soovitakse muuta, kuid see ei ole konkreetselt ehitamise, vaid järelevalve küsimus. Telia Eesti AS on kohtumistel välja toonud, et selline turuolukord ei ole õiglane, kuna ainult suuri ettevõtteid kontrollitakse. Koalitsioonileppe läbirääkimiste käigus oli antud teema samuti üleval. Telekommunikatsiooniettevõtted on teemat ka ise tõstatanud. Lisaks, sidevaldkond on üldiselt EL-is üsna reguleeritud ning regulatsioonide hulka käib ka see, et kui nt üks sideettevõtja on juba kaabli paigaldanud, siis ta peab seda vaba mahu olemasolul rentima ka teistele sideettevõtjatele. Küll aga ütlevad väiksemad ettevõtted, et ette nähtud hinnapiirid ei ole konkurentsivõimelised. Seda lahendatakse kõnealuse eelnõuga, kus on nõuded kaablikõri läbimõõdule. Tegelikult on ettevõttel odavam panna oma kaabel kõrisesse sisse, kui rentida seda teise ettevõtte käest.

Urve Tiidus palus täpsustust seoses KOV hoonete juurde mastide paigaldamisega ning uuris lisaks, kas eelnõu aitab kaasa hajaasustuses elavatele inimestele kiire interneti saamisega.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et Eestis on omand põhiseadusega kaitstud. Praktikas nähakse juhtumeid, et isegi kui maaomanik lubab oma maale masti paigaldada, siis naaber võib esitada selle kohta vaide ning pöörduda ka kohtu poole. Tegemist on äärmiselt keeruliste vaidlustega, leidmaks kohta, kuhu mast panna. Juhul, kui on piirkond, kus mobiililevi on puudulik või puudub üldse, siis KOV-il võib olla mõni rajatis, mille territooriumile mast paigaldatakse.

Tõnu Nirk lisas, et suuri ning kõrgeid maste nt lasteaedade külge paigaldama ei hakata. Lasteaedade ja kirikute puhul on erandid. Küsimus on väikestes antennides, mis hetkel juba on paljudes KOV-ides paigaldatud. Seega praktika on olemas. Ühtlasi tuleb leida vastavad kokkulepped, sunniga millegi paigaldamist ei toimu. Tegemist on lihtsalt ühe turutõrke vähendamise meetmega.

Marek Reinaas palus täpsustada, miks ei tohi kiriku külge masti paigaldada.

Tõnu Nirk vastas, et tegemist peaks olema ehituslike piirangutega, kuna seoses antennide ja mastide paigaldamisega kehtib nõue, et need peavad arhitektuurselt ja ehituslikult hoone juurde sobima.

Komisjoni liikmed arutasid küsimusi seoses sellega, et kirikute külge ei ole lubatud maste paigaldada ning leidsid, et antud teema tuleks üle vaadata. Minister lubas sellega tegeleda.

Kristina Šmigun-Vähi palus täpsustada, kas kõnealuse eelnõuga fikseeritakse kõigi mobiilsideteenuse pakkujate hind.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et hinda ei fikseerita. Küll aga muudab hinda nt uue maja ehitamisel või olemasolevate sidetrasside renoveerimisel odavamaks see, et teised pakkujad saavad juurde tulla ning tekib konkurents. Kõik tööd lähevad juba projekteerimise staadiumist avalikuks. Hetkel on sideettevõtjatel väga kallis projekti siseneda, eelkõige, kui keegi on juba ühenduse teinud. Inimeste jaoks tekib samuti valikuvõimalusi juurde, mis peaks

konkurentsiolekordades arvestades viima hindasid alla.

Aleksei Jevgrafov palus täpsustust seoses ehitisregistriga. Suured ettevõtted panevad oma investeerimisplaanid paika juba nt aasta varem. Kui plaanides puuduvad vastavad mahud, siis neil puudub võimalus ehitamisel osaleda.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et hetkel on mõte selles, et juba projekteerimise faasis lähevad ehitisregistris plaanid avalikuks ning sealt on võimalik lihtsalt ja bürokraatiavabalt sideettevõtjatel leida võimalused, millise kavandatava projektiga liituda.

Aleksei Jevgrafov uuris, kas kõnealuse eelnõuga tekib ehitusettevõttel kohustus teavitada telekommunikatsioonifirmasid sellest, et nad hakkavad projekteerimisega tegelema.

Liisa-Ly Pakosta vastas, et sisuliselt see nii on, sest ehitusregistris tehakse 2026. aasta maist kättesaadavaks kõikide uute kavandatavate taristuprojektide andmed. Tekib elektrooniline lahendus, kus sideettevõtjad saavad vastavad teadmised.

Mario Kadastik tundis huvi, miks see võimalus tekkib alles 2026. aasta maist, mitte 2026. aasta 1. jaanuarist. Lisaks juhtis kõneleja tähelepanu seoses KOV-i hoonetele antennide lisamisega, et ka selles osas võib vastuseis tekkida.

Liisa-Ly Pakosta lausus, et võimalust soovitakse kindlasti kiiremini, kuid ehitisregistri arendust teostatakse EL-i rahastusest ning vastavad protsessid tuleb läbida. Lisaks, inimeste harimine digi- ja sideteemadel on kindlasti väga oluline ning puudutab kogu digivaldkonna arusaamisi.

Mario Kadastik lausus, et avaliku teavituse andmine telekommunikatsiooniettevõtetele algatavast ehitisregistri plaanist ei vajaks arendust, mille loomine kestab terve aasta. Selles küsimuses tuleb midagi ette võtta. Soov on ju ainult see, et igal juhul registreeritav ehitusprojekt annaks teavituse teatud tüüpi ettevõtetele.

Liisa-Ly Pakosta sõnas, et teema edastatakse asjassepuutuvatele ministritele.

Tõnu Nirk lisas, et tegelikult luuakse ehitisregistrisse n-ö uus kiht. Praeguses registris on olemasolevad ehitised, kuid nüüd tekitatakse juurde ka kõik planeeritavad ehitised ja rajatised. See ei paku lisaväärtust ainult sideettevõtjatele, vaid kogu ühiskonnale.

Otsustati:

3.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 10.09.2025 (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Õne Pillak, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3.2. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Tõnis Mölder, Õne Pillak, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4. Kollektiivse pöördumise „Riikliku eriplaneeringu kehtestamine: 290-meetrised elektrituulikute pargid Viimsi, Kakumäe, Tabasalu ja Paljassaare piirkonda ning

Aegnale, Pranglile ja Naissaarele“ arutelu

Kollektiivse pöördumise algatajate esindaja **Urmas Maranik** andis kollektiivsest pöördumisest ülevaate (lisa 1).

MKM-i maa- ja ruumipoliitika osakonna valdkonnajuht **Kadi-Kaisa Kaljuveer** lausus, et tema valdkonna ülesanne on koostada riigiplaneeringuid, mis leiavad kohad, kus oleks mõistlik tuuleparke rajada. Hetkel teadaolevalt ühtegi arendajat ei ole kohaliku omavalitsuse (KOV) ega riigi poole sellise taotlusega pöördunud. Kõnealust kollektiivset pöördumist ei saa käsitleda kui riigi eriplaneeringu algatamise taotlust. Vaadates kõnealust rahvaalgatust, siis tuleb mõelda, kes on potentsiaalsed arendajad, kes sellise taotlusega tulla võiksid. Iseenesest on kõigil võimalus riigile planeeringu algatamise taotlusi esitada ning selle algatamine või mittealgatamine sõltub sellest, kas ka riigil esineb ülekaalukas või rahvusvaheline huvi. Tuuleparkide puhul on tegemist olulise ruumilise mõjuga ehitistega. Hetkel aktiivset riigi eriplaneeringu algatamist seoses tuuleparkide kavandamisega Tallinna lähistele, Harjumaale või mujale Eestis töös ei ole. Aprillis analüüsiti, kas riik peaks riigi eriplaneeringu algatama. Vabariigi Valitsus jõudis järeldusele, et esmajärgus on oluline aidata ja tuge pakkuda senisest jõulisemalt KOV-idele, et planeeringud saaksid lõpuni viidud. Hetkel ei ole tegeletud sellega, et oodata nt Kliimaministeeriumilt riigi eriplaneeringu algatamise taotlust või neid selle koostamisega abistada. Kui huvi on reaalselt olemas, siis loomulikult ollakse valmis taotlust menetlema ning vajadusel see otsustamiseks valitsusse viima. Vaadates pöördumise algatajate esindaja ettekandes Keskkonnaagentuuri poolt kaardistatud alasid ja hinnates sinna tuulikute ehitamise potentsiaali, siis see pigem on väike. Samas mõned teised analüüsid võivad teistsuguseid tulemusi ja seisukohti näidata.

Mario Kadastik lausus, et rahvaalgatuse mõte on tõenäoliselt tuua välja tähelepanek, et miks mujale soovitakse igal juhul tuulikuid rajada, kuid antud piirkonda ei kaaluta. Samas võib pöördumist võtta ka väga tõsiselt, sest nt Torontos asuvad mõned tuulikud linnaruumi keskel. Kõneleja ei näeks probleemi, kui ehitada tuulikuid ka linnalises keskkonnas. Kui keegi reaalselt soovib siin neid arendada, siis võib teemale peale vaadata. Küll aga riiklikku eriplaneeringut tuulikute jaoks ei ole mõistlik koostada, sest tegemist on KOV-i tasandil tehtavate arendustega, millesse ei pea riiki kaasama. Riigikaitsealised alad tuleks ilmselt välistada.

Urmas Maranik sõnas, et olles töötanud läbi mitmeid planeeringuid ja mõjuhinnanguid, siis mõningad arendusalad, nt Männiku ja Pääsküla, on täiesti reaalsed 150-160 m kõrgusega tuulepargi rajamiseks. Keskkonnaamet on võtnud seisukoha, et ka esimese kaitsekategooria linde ja taimi on võimalik ümber asustada, seega on see ka looduskaitseliste piirangute seisukohalt teostatav. Vaadates, kuidas planeerimisprotsessid on mujal toimunud, siis eelvaliku etapi läbimine oleks ilmselt täiesti reaalne. Lisaks, nt Sørve sääre juurde meretuuleparki kavandades tuleb igal juhul mõned kaldaradarid välja vahetada. Samalaadseid võimalusi saaks rakendada ka Tallinna lahe ümbruses. Kõik on teostatav, kuid küsimus on rahalistes võimalustes.

Rene Kokk leidis, et teemat tuleks sisuliselt arutada ning ministeerium peaks mõtlema, kas võtta see planeeringu osaks ja vaadata pakutud võimalused üle. Harjumaal asub 450 000

inimest ning siin piirkonnas on suur osa tarbimist. Praegu oleks võimalik tekitada nende inimeste seas tugev diskussioon, kellest hetkel läheb tuulikute teema arutelu paljuski mööda.

Jaak Aab lausus, et rääkides Põhja-Eestist ja Harjumaast, siis põhiline probleem on ilmselt seotud riigikaitseliste piirangutega. Kõneleja leidis, et riigi eriplaneering ilmselt suurt teavet juurde ei anna ning vastavad KOV-id peavad selliseid otsuseid tegema. Tavaliselt arendaja pöördub omavalitsuse poole, et algatada vastav planeering ning kui see on võimalik, siis KOV seda ka menetleb. Kollektiivse pöördumise idee on aga huvitav ning kõneleja toetab üldiselt taastuvenergia arendamist.

Marek Reinaas küsis pöördumise algatajate esindajalt, kas on päriselt huvilisi, kes sooviksid arendada Tallinnas ja Harjumaal tuuleparke.

Urmas Maranik lausus, et kui Enefit Green AS saaks jälle 100% riigi omandusse, siis oleks potentsiaalne ettevõtte olemas, keda saaks suunata huvi üles näitama. Ühtlasi tõi kõneleja välja lõigu üleriigilisest planeeringust „Eesti 2050“, mis on hetkel lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi tasandil. Seal on muuhulgas öeldud, et tuuleenergia võimsused on Eestis hetkel mitmekordselt üle planeeritud, võrreldes siinse tarbimisvajadusega. Kuna Kesk-Euroopas on taastuvenergiast puudus, siis tuleks rajada ülekandeliine, et elektrit selles suunas müüa. Ka riigiplaneeringu koostajad ise on 2023. aasta lõpus tõdenud, et üle planeerimise maht on väga suur ning otsitakse lahendust, kuhu potentsiaalselt üle jäävat elektrit hakata panema.

Marek Reinaas tutvustas komisjoni liikmetele võimalikke otsuseid pöördumise kohta. Lisaks palus kõneleja MKM-i kommentaari võimalikule komisjoni otsusele.

Kadi-Kaisa Kaljuveer lausus, et rääkides sellest, kas riigi eriplaneering on kõnealuses asukohas vajalik või mitte, siis MKM ei saa teemat enne töösse võtta, kui olemas ei ole taotlust ja reaalselt sisu, mida menetleda. Vabariigi Valitsus võiks olla asjakohane seisukohta kujundama.

Mario Kadastik ütles, et pöördumises välja toodud piirkonda võib kaaluda, kuid kõneleja ei toeta kindlasti mõtet, et selleks oleks vajalik riigi eriplaneering. Seda saaks teha arendaja KOV-i taotlusega.

Rene Kokk palus täpsustada olukorda aladel, kus arendaja ei ole avaldanud soovi arendada, kuid riigimaa läheb oksjonile.

Kadi-Kaisa Kaljuveer vastas, et hetkel lahendatakse olukord selliselt, et kui alad lähevad oksjonile, siis arendajad valdavalt on juba mingit KOV-i planeeringut seal KOV-is menetlemas. Nende alade osas nad esitavad vastavale KOV-ile taotluse. Riigi poole ühegi alaga pöördutud ei ole. Riiklik eriplaneering peaks olema viimane variant, kuna tegemist on erilise instrumendiga. KOV on hetkel see, kes peaks esmajärgus menetluse enda teha võtma, suunama ning leidma lahendused, kas ja kuidas on võimalik nende territooriumile tuuleparke rajada. Kui seda ei ole võimalik teha ja riigil on eriline vajadus täita nt mingisugune

taastuenergia eesmärk, siis tasub kaaluda riigi eriplaneeringu algatamist.

Rene Kokk uuris, et kui Tallinna linna piires oleks kuskil arendus olemas, siis kas teoreetiliselt linn võiks pakkuda samadele ettevõtjatele välja millegi ehitamist ka merealasse.

Kadi-Kaisa Kaljuveer ütles, et merealale ei ole KOV-idel planeerimisõigust. Sellisel juhul on riigi tasandi planeering õige instrument. Kõneleja lisas seoses arutelus eelpool välja toodud riigikaitsete piirangute nimetamisega, et riigikaitse oli üks viimaseid elemente, mis välistas idapoolsemad meretuuleparkide arendused. Tegelikult nt erinevad looduskaitsete piirangud ja laevaliiklusteed olid need, mis valdavalt põhjarannikul meretuuleparkide rajamise välistasid. Seega ainult riigikaitse ei ole meretuuleparkide rajamisel takistuseks saanud.

Urve Tiidus lausus, et on arusaadav, et riigi eriplaneeringut ei saa nii lihtsalt kehtestada, kuid lisas, et kõnealune arutelu ei tohiks jääda ainult komisjoni.

Otsustati:

4.1. Edastada ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja pöördumisele vastamiseks (konsensus: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Rene Kokk, Õne Pillak, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

5. Ühistranspordiseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse tutvustus

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ühistranspordi osakonna juhataja **Andres Ruubas** andis ühistranspordiseaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsusest ülevaate (vt [siit](#)).

Mario Kadastik sõnas, et ettekandes toodi välja, et taksoteenindajakaardid plaanitakse tõsta ühistranspordiregistrist majandustegevuse registrisse (MTR). **Kadastik** lausus, et tema teada on nii sõidukiload kui ka teenindajakaardid kogu aeg MTR-is olnud.

Andres Ruubas ütles, et taotlemine käib MTR-i kaudu, kuid luba väljastatakse ja teenindajakaardile tekib pilt peale ühistranspordiregistris. Nüüd kaotatakse ühistranspordiregistri moodul, mis tegeles teenindajakaardi väljatrükiga. Seega kõik hakkab toimuma MTR-is.

Mario Kadastik lausus, et ettekandes toodi välja, et taksonduses piiratakse taksoteenindajakaardi saamise õigust nendel, kellel on ajutine viisa. **Kadastik** uuris, kas on mõeldud, kui palju tekib järelevalve vajadust selles osas, et ajutise elamisloaga taksojuhid hakkavad regulatsiooni muutumisel sõitma ilma kaardita ning milline on järeloomõju, kui teenindajakaardi võimalus ära kaob.

Andres Ruubas ütles, et hetkel on Eestis 15 000 teenindajakaarti ning peaaegu 1/3 nendest on hinnanguliselt väljastatud välismaalastele. Üks meede, mis aitaks kontrolli tugevdada, on anda järelevalve teostajatele õigus teha kontrolllostusid. Hetkel neil seda õigust ei ole. Kontrolllostu mõte on teha tellimus ja tuvastada, kas isikul on teenindaja- ja sõidukikaart olemas. Järelevalvet teevad kohalikud omavalitsused (KOV).

Mario Kadastik lausus, et ettekandes toodi välja, et reisijate bussist väljumine peatuste

vahelisel alal on edaspidi võimalik üksnes kõrvalteedel ning seda ei saa teha peamagistraalidel ning tugimaanteedel. On mõistetav, et inimesi ei soovita panna igal pool maanteel maha, sest siis peab reisija maantee ääres kõndima. **Kadastik** uuris, et kui põhimagistraali äärest läheb väike kõrvaltee, siis kas selle ääres ei ole samuti lubatud inimest maha panna.

Andres Ruubas ütles, et bussijuht peab hindama olukorda, kas antud kohas peatumine on üldse ohutu. Suure liiklusega põhimaanteedel peatuste tegemist ei peeta õigeks. Hetkel on väga keeruline seisukohta võtta, kuhu piirid tõmmatakse. Pigem soovitakse peatuste tegemise õigust väljaspool peatust anda üksnes kõrvalteedel. Üritatakse leida hea tasakaalupunkt.

Reili Rand uuris seoses liinide hierarhia teemaga, kas lähteülesandes on eesmärk riigieelarvelist toetust vähendada ja suurendada omavalitsuste panust. Lisaks küsis **Rand**, millised on VTK kontekstis plaanid ühistranspordikeskustega.

Andres Ruubas vastas seoses KOV-ide ja riigi raha vahekorraga, et hetkel põhiline joon, mida soovitakse tõmmata, on et mis funktsiooni liin kannab. Kui tegemist on liiniga, mis rahuldab kõigi inimeste vajadusi, siis peaks tegemist olema n-ö riigi poolt doteeritud liiniga. Kui tegemist on ainult nt koolibussiga, siis see ei ole otseselt ühistransport, vaid koolitransport. Funktsiooni järgi tuleks vaadata, kas tegemist on universaalse või eriotstarbelise liiniga. Rääkides ühistranspordikeskustest, siis kõnealune eelnõu selles osas muudatusi ette ei näe. Ühistranspordikeskuste koondamisest on palju räägitud ning koostatud on ka analüüs. Tegemist on poliitilistest valikutest sõltuva otsusega.

Rene Kokk lausus, et tuleks mõelda sellele, et võimalikult lai otsustusõigus ja sellega kaasnev vastutus jääks siiski bussijuhile, kes peab igal konkreetsel juhul olukorda hindama. See variant ei ole turvalisem, et inimene pannakse bussilt maha bussipeatuses, kuid ta peab sealt mööda maanteed mitu kilomeetrit koduse teeotsa poole kõndima. Lisaks uuris **Kokk**, millised saavad olema muudatused seoses taksojuhtide keelenõuetega ning kas kõnealune eelnõu parandab olukorda.

Andres Ruubas ütles, et keelenõudeid eelnõus otseselt ei puudutata. Keelenõuete osas teeb kontrolli Keeleamet. Hetkel ei erine taksojuhid ülejäänud teenindavast sektorist, kus on määrusega kehtestatud B1 keelenõuded, mida peavad kõik täitma. Kontrollifunktsioon on samuti olemas. Hetkel ei ole näha, et ühistranspordiseaduses hakatakse eraldi keelenõudeid reguleerima.

Rene Kokk lausus, et meedias levis informatsioon, et nt Bolt taksode juhid saavad õiguse sõita ilma, et nad üldse peaksid eesti keelt oskama. See on arusaamatu ning olukorda tuleb muuta, kuna see on ühiskonnas probleem.

Andres Ruubas sõnas, et antud teemat VTK-s ei ole käsitletud.

Marek Reinaas palus keelenõuete teema arutelu ministeeriumisse kaasa võtta. Ühtlasi uuris kõneleja, kas ministeerium on tutvunud Harjumaa IV Omavalitsuspäeva deklaratsiooniga, millest anti eelneval istunginädalal ka komisjonile ülevaade. Lisaks, kas VTK-s on punkt ka

selle kohta, kuidas vallad ja linnad võiksid omavahel rohkem koostööd arendada. Komisjoni poole on pöördunud Harjumaa omavalitsused, kes ootavad, et majanduskomisjon adresseeriks koostöö teemat nii valitsusele kui ka üldiselt.

Andres Ruubas vastas, et on deklaratsiooniga tutvunud. Harjumaa ja Põhja-Eesti piirkonnas on ühtne tellimuskeskus väga vajalik. Küsimus on rohkem selles, kuidas suudetakse neutraalsel pinnal panna töötav mudel kokku nii, et kõigi omavalitsuste huvid ja õigused oleksid kaitstud. Kõneleja tõi näiteid erinevate linnade veomahtudest ning rahalistest suurusjärgudest. Hetkel eelnevale kiiret lahendust ei ole, osapooled peavad omavahel kokkulepeteni jõudma. Rääkides n-ö koostöö arendamise punktist, siis seda osa seadusesse ilmselt ei tule. Sõiduplaanide koordineerimise mõte on, et kõik on ühes ruumis ning koos pannakse terviklik liinivõrk paika. Olukorda saab seadustada siis, kui mingisuguses mudelis ollakse kokkuleppel ning kõik osapooled on valmis sellega edasi liikuma. Hetkel on osapooled täiesti erinevatel seisukohtadel.

Urve Tiidus küsis, kas VTK ettevalmistamise käigus on tutvutud Helsingi ja seda ümbritseva 9-11 KOV-i transpordi teemadega.

Andres Ruubas vastas, et ministeerium on mudeliga tutvunud. Helsingi mudel on lihtne ehk siis neil on piletitulu 50%. Eesti mudel on teistsugune ja piletitulu bussiliikluses on Tallinnas hetkel minimaalne. Helsingis 50% hoidmiseks panevad sama palju ka KOV-id oma raha sinna alla. Seega riigi rahastust hetkel ei ole. Harjumaa omavalitsuste väljapakutu oli praktiliselt väike mudel Helsingi omast.

Piia Schults lausus, et kui komisjoni liikmetel on seoses VTK-ga tekkinud ettepanekuid, siis need on võimalik ka peale istungit ministeeriumile edastada.

6. Info ja muud küsimused

6.1. Väliskomisjoni istung

Marek Reinaas teavitas, et 20. juunil arutab väliskomisjon oma istungil seisukoha andmist Eesti seisukohale nõukogu otsuse, mis käsitleb uusi läbirääkimisjuhiseid piirkondliku vabakaubanduslepingu ja kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Pärsia lahe Araabia riikide koostöönõukogu ja vastavalt Araabia Ühendemiraatide, Bahreini Riigi, Katari Riigi, Kuveidi Riigi, Omaani Sultaniriigi ja Saudi Araabia Kuningriigiga, eelnõu (COM(2025) 194) kohta. Majanduskomisjoni liikmetel on soovi korral võimalus arutelu kuulata.

6.2. Majanduskomisjoni liige Euroopa Liidu asjade komisjonis

Marek Reinaas teavitas, et majanduskomisjoni liige Urve Tiidus on nüüdsest ka Euroopa Liidu asjade komisjoni liige.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija